

Pesti Központi Kerületi Bíróság
28.P.300.848/2024/7-I.

A Pesti Központi Kerületi Bíróság

a személyesen eljár

felperesnek,-

a dr. Bátonyi Ügyvédi Iroda (1026 Budapest, Pasaréti út 25/A. 1.1.) által képviselt

MBH Bank Nyrt. (1052 Budapest, Váci utca 38.) I. rendű alperes

a személyesen eljár **II. rendű alperes ellen**

szerződés érvénytelensége, 50.000,- Ft megfizetése iránt indított perében meghozta a következő

R é s z - é s k ö z b e n s ő í t é l e t e t

A bíróság megállapítja, hogy a felperes, mint adóstárs, az I. rendű alperes, mint hitelnyújtó, a II. rendű alperes, mint adós között LH5674/2004. számon 2005. január 13-án létrejött kölcsönszerződés érvénytelen.

A rész- és közbenső ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, melyet a felperes és az I. rendű alperes elektronikus úton, a II. rendű alperes postai úton jelen bíróságon a Fővárosi Törvényszékhez címzetten terjeszthet elő.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül fellebbezésnek van helye, melyet a Fővárosi Törvényszéknek címezve a jelen bíróságon lehet elektronikus úton vagy a nem elektronikusan kapcsolatot tartó fellebbező fél esetén papír alapon 3 példányban benyújtani.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, a bíróság azt indokoltnak tartja, vagy tárgyaláson fogatosítható bizonyítást kell lefolytatni. A fellebbező félnek a tárgyalás tartására irányuló kérelmét a fellebbezésében kell előterjesztenie. A fellebbező fél ellenfele a fellebbezés kézbesítésétől számított tizenöt napon belül tárgyalás tartását kérheti.

A felek kérelme alapján sem kell tárgyalást tartani, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a 379. és 380. §-ban meghatározott okból kell hatályon kívül helyezni, a fellebbezés csak a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, a fellebbezés csak a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével, illetve az előzetes végrehajthatósággal kapcsolatos, vagy a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes, mint adóstárs, a II. rendű alperes, mint adós az I. rendű alperesi jogelőd (Sberbank, korábbi nevén: Volksbank), mint kölcsönt nyújtó 2004. december 29-én LH5674 számon kölcsönszerződést kötöttek, amely szerint az I. rendű alperesi jogelőd 137.500,- CHF kölcsönt nyújt a felperes és a II. rendű alperes részére, amelyet az adós és az adóstárs ugyanezen devizanemben kötelesek visszafizetni. A szerződés szerint a kölcsön összegből legfeljebb 20.000.000,- Ft-nak megfelelő CHF kölcsön összeget folyósított az I. rendű alperesi jogelőd. A kölcsön felhasználásának a célja a felperes és II. rendű alperes Örkényi tér 4. szám alatti ingatlan bővítése, felújítása volt. A szerződés szerint a kölcsön kamata a mindenkor érvényes referencia kamatláb plusz évi 5,4 % kamat felár. A referencia kamatláb a REUTERS LIBOR oldalán megjelenő egyhavi bankközi irányadó kamatlábbal egyező mértékű kamat. Az adós és az adóstárs kötelesek voltak a kölcsön kezelésével összefüggésben egyszeri kezelési díjat fizetni, amelynek összege 400.000,- Ft volt. A kölcsön futamideje 240 hónap, a törlesztő részlet havi összege 1004,54,- CHF. Az adós és az adóstárs a tőke és a kamat törlesztést a kölcsön devizanemében volt köteles deviza bankszámlára teljesíteni.
- [2] A szerződés VI.1. pontja szerint amennyiben a szerződésben meghatározott kamat, illetve a szerződés III. pontjában megjelölt bármely egyéb költség mértéke a bank megítélése szerint nem tükrözi reálisan a hasonló kondíciójú hitelek pénzpiacra kialakult kamatát, illetve egyéb költségét, valamint az ügylet nyereségességét érintő esetleges hatósági jegybanki intézkedés esetére a bank fenntartotta a jogot a kölcsön összege után felszámított kamat, illetve egyéb költség mértékének a módosítására. A módosításról, illetve annak érvénybe lépésének időpontjáról az adósokat írásban kellett értesítenie.
- [3] A felperes, a II. rendű alperes, valamint az I. rendű alperes 2005. január 13-án lényegében ugyanezen tartalommal ismételt aláírták a szerződést. Az adós II. rendű alperes, adóstárs felperes a szerződés alapján fennálló tartozásukat elismerték. E nyilatkozatukat dr. Szihalmi László budapesti közjegyző 66/2005. számon közokiratba foglalta.
- [4] A felek a kölcsön biztosítására 137.500,- CHF és járulékaik erejéig jelzálogjogot kötöttek ki a II. rendű alperes kizárólagos tulajdonában álló Budapest, XV. kerület Örkényi tér 5. szám alatti az ingatlan-nyilvántartásban 83780. hrsz-on felvett ingatlanra. Ennek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek, amely feljegyzésre került az ingatlan-nyilvántartásba.
- [5] Az I. rendű alperesi jogelőd mindösszesen 18.964.675,- Ft kölcsönt folyósított a felpereseknek.
- [6] Az I. rendű alperesi jogelőd dr. Gosztonyi Júlia budapesti közjegyző előtt tett 2010. január 29-én kelt nyilatkozatában az adósok nem fizetése miatt felmondta a 2005. január 13-án kelt szerződést, egyúttal felszólította az adóst és az adóstársat a felperest és jelen per II. rendű alperesét 122.010,86,- CHF és 4.911,- Ft megfizetésére. A felmondás alapján végrehajtás indult, amelynek keretében Szabó Péter önálló bírósági végrehajtó 2010. július 5-én lefoglalta az Örkényi tér 5. szám alatti, II. rendű alperes tulajdonát képező ingatlant.
- [7] A hitelfelvétel során a felperes és a II. rendű alperes Cs. L-né független hitelközvetítőt bízták a hitelügyintézéssel. A hitelközvetítő a felperes és II. rendű alperes megbízásából előterjesztett hitelkérelmében kifejezetten CHF kölcsönt igényelt, erről tájékoztatta az adóst és az adóstársat, akik ehhez hozzájárultak.
- [8] Az adós II. rendű alperes és az adóstárs felperes 28.P.21.360/2017. számon a Fővárosi Törvényszék előtt indított eljárásban keresetükben ottani felperesekként annak megállapítását kérték, hogy a pénzügyintézzel az I. rendű alperesi jogelőddel a névváltozás után Sberbank Zrt.-vel szembeni kölcsönszerződésből eredő tartozásuk összege 10.487.577,- Ft. Állították, hogy

a 2004. december 29-én aláírt szerződés érvénytelen, a felek 2005. január 13-án új szerződést kötöttek, ez a szerződés az alapja a közöttük létrejött kölcsön kötelelemnek, így e szerződés érvényességi feltételeit kell a bíróságnak vizsgálni. Azt állították, hogy a szerződés nem jött létre, mivel lényeges kérdésekben nem állapodtak meg a felek egymással. Nem állapodtak meg korlátlan törlesztőrészlet fizetésében, az árfolyamban, a árfolyam módosítás feltételeiben, a kölcsön összegében, törlesztőrészletben és a kamatban sem. Létre nem jött szerződés esetén a feleknek a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell egymással elszámolni. A pénzintézet által folyósított 18.925.00,- Ft és az adósok által teljesített 8.437.423,- Ft különbözete az adósok gazdagodása. Másodlagosan a szerződés semmiségére hivatkoztak, előadásuk az volt, hogy az nem tartalmazta a Hpt. által megkövetelt feltételeket, a kölcsön összeg törlesztőrészlet esedékesség, törlesztőrészlet és kamatszámítás módja, árfolyam és változtatása. Arra hivatkoztak, hogy a szerződés uzsorás feltételeket tartalmaz, akkor szembesültek azzal, hogy CHF alapú kölcsönszerződést íratnak velük alá, amikor már lakásfelújításuk megkezdése miatt kiszolgáltatót helyzetben voltak.

- [9] Semmiségi okként jelölték meg továbbá azt, hogy ugyanazon jogviszony körében rendezik a felek a hitel és kölcsön feltételeit. Elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását, másodlagosan a szerződés hatályossá nyilvánítását kérték, mindkét esetre 10.487.577,- Ft tartozás megállapítását kérték. Kártérítési igényt is előterjesztettek a pénzintézettel szemben. A Fővárosi Törvényszék 7. számon hozott ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Megállapította, hogy a felek 2005. január 13-i szerződésben nem utaltak a 2004. december 29-én aláírt szerződésre, ebben is a teljes körűség szándékával szabályozták a jogviszonyukat. Ebből arra következtetett, hogy a pár nappal korábban aláírt kölcsönszerződést nem tekintették irányadónak, így az új szerződés aláírásával a korábban aláírt szerződést ráutaló magatartással felbontották. A 2005. január 13-i kölcsön és hitelszerződést tekintette a felek közötti jogviszony alapjának.
- [10] A bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 2005. január 13-i kölcsönszerződés tartalmazza a kölcsönszerződés lényeges feltételeit.
- [11] Megállapította a bíróság, hogy a szerződés nem deviza alapú, hanem deviza szerződés. Azt állapította meg, hogy a szerződés aláírásakor az adósok szerződési akarata CHF kölcsön igénybevételére irányult.
- [12] Megállapította a bíróság, hogy devizában nyilvántartott és nyújtott kölcsönszerződés 2004. május 1. napja után jött létre, ezért a DH törvények hatálya alá tartozik, figyelemmel arra, hogy az adósok fogyasztónak minősültek.
- [13] Az adósok által megjelölt semmisségi okok tekintetében azt vizsgálta, hogy azok bármelyikének fennállása esetén hatályossá nyilvánítja a szerződést, úgy megegyezhet-e a felperesek tartozása a nekik és az általuk szolgáltatott pénzeszközök különbözetével. Kiemelte, hogy ez kizárólag abban az esetben fordulhatna elő, ha a hatályossá nyilvánított szerződésbe kikötött szolgáltatás kamat és költségmentes forint kölcsön lenne. Azonban a szerződésben kikötött fő szolgáltatás deviza kölcsön, ezért a szerződés hatályossá nyilvánítása esetén is CHF-ban kellene meghatározni a kötelezettség az összegét.
- [14] A bíróság csak abban az esetben mellőzhetné a kölcsön összeg CHF-ben történő meghatározását, ha az adósok azt bizonyítanák, hogy a felek szerződési akarata nem CHF kölcsön nyújtására irányult. Kizárta annak lehetőségét, hogy az érvénytelenségre vonatkozó kereseti kérelem jogalapjának bizonyítottsága esetén az adósok által kért módon kerüljön sor a szerződés hatályossá nyilvánítására.
- [15] Az ottani felperesek fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.223/2018/4.II. számú ítéletében a Fővárosi Törvényszék ítéletét helyben hagyta.
- [16] A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.549/2018/4. számú ítéletében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria határozatában kiemelte, miszerint az eljáró bíróságok

jogszabálysértés nélkül következtek a kölcsönszerződés érvényes létrejöttére, az iratokban rögzített tartalommal a jogügylet jogi minősítésére. A felek közti kölcsönszerződés kiterjedt valamennyi lényeges tartalmi elemre, megfelelt a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a)-e) pontjaiban megfogalmazott elvárásoknak is.

- [17] Jelen eljárásban a felperesi adóstárs elsődleges keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest a szerződés részleges érvénytelensége alapján 50.000,- Ft felperesnek történő megfizetésére, a szerződés érvénytelensége alapján. Az érvénytelen kikötéseket az alábbiakban jelölte meg: Szerződés 1. oldal 1. fejezet IV. pont, „Tekintettel arra, hogy a kölcsön nyilvántartása devizában történik adós köteles az árfolyam változásból eredő veszteségek viselésére”. Szerződés 3. oldal III. fejezet 1. pont 4. bekezdés „A kölcsönszerződés kezelésével összefüggésben egyszeri kezelési díjat, melynek mértéke az 1.) és 2.) pontban megjelölt teljes forint összeg 2%-a, azaz 400.000,- Ft összeg, melynek megfizetése jelen szerződés aláírásának napján esedékes”. Tisztességtelen szolgáltatás nélküli díj körében a rendelkezésre tartási jutalék a szerződés 3. oldal III. fejezet 1. pont 5. bekezdés. „Adós a kölcsön rendelkezésre tartott, de igénybe nem vett összege után a kölcsön rendelkezésre tartása megnyílásának napjától a kölcsön devizanemében rendelkezésre tartási jutalékot köteles fizetni. A rendelkezésre tartási jutalék mértéke változó, a bank mindenkor hirdetménye tartalmazza. A rendelkezésre tartási jutalék megfizetése a naptári hónap első banki munkanapján esedékes.”
- [18] Másodlagos keresetében a szerződés teljes érvénytelensége alapján kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 50.000,- Ft megfizetésére. Az érvénytelenségi okokat az elsődleges keresettel azonosan állította. Érvelése szerint a semmis kikötések nélkül is teljesíthető a szerződés, annak érvényessé nyilvánításával 145,45,- HUF/CHF árfolyamon. Állította, hogy az I. rendű alperesi jogelőd nem adott lehetőséget a felperesnek, hogy az árfolyam kockázati feltételeket személyes körülményeihez, lehetőségeihez alakíthassa. Előre elkészített szerződési feltételeket kellett elfogadni. Az árfolyam kockázat kikötése olyan egyedileg meg nem tárgyalta feltétel, amely tisztességtelen, mert nem világos és nem érthető kockázat feltárás. Elmaradt a forint súlyos leértékelődésének és a deviza kamatok változásának törlesztő részletre gyakorolt hatásának bemutatása. A hitelező nem biztosította a szerződési feltételek előzetes megismerhetőségét. Az árfolyam kockázattal kapcsolatos tájékoztatás megsértette a jóhiszeműség és tisztesség követelményét, ezzel hátrányt okozott a fogyasztónak.
- [19] Állította, hogy az egyszeri kezelési díj kikötése tisztességtelen, mert valóságos szolgáltatás nélkül állapít meg ellenszolgáltatást a fogyasztó terhére, anélkül, hogy a fogyasztó a szolgáltatás tartalmát a szerződéskötéskor világos és érthető módon megismerhette volna. A tisztességtelen feltétel kikötése semmis.
- [20] Állította, hogy a rendelkezésre tartási díj kikötése tisztességtelen, mert valóságos szolgáltatás nélkül állapít meg ellenszolgáltatást a fogyasztó terhére. A kölcsön összegét nem kellett rendelkezésre tartani, mert a szerződéskötés kori ütemezés szerint történt a pénzügyi teljesítés. Az ütemezett részteljesítések a lehívási bejelentést követő 5-7 napon belül történt meg, tehát nem tartotta a forrást a pénzintézet rendelkezésre. Érvelése szerint a fogyasztói szerződésbe a tisztességtelenség a szerződési kikötés semmisségét okozza, amelyre határidő nélkül lehet hivatkozni.
- [21] Előadása szerint az árfolyam kockázat és a szolgáltatás nélküli díjak tisztességtelensége miatt e feltételek kiesnek a szerződésből, a szerződés részleges semmisségét okozzák.
- [22] Érvelése szerint a marasztalás összegének megállapítása a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint történik, mivel a tisztességtelen feltétel kiesésével a jogcím nélkül maradt összegeket a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell elszámolni. A hitelező köteles a jogcím nélkül maradt tisztességtelenül felszámított összeget a fogyasztónak visszafizetni, ha a

felperesi teljesítések meghaladják a szerződés szerint lejárt kötelezettséget az elszámolási időszakban.

- [23] Állította, hogy a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint mivel a felek jóhiszeműen jártak el kamat csak a határozathozataltól követelhető.
- [24] Keresete jogalapjaként megjelölte a régi Ptk. 205/A. § (1) bekezdését, a 93/13. EKG irányelv 3. cikk (2) bekezdését, régi Ptk. 209. § (1) bekezdés, (4) bekezdést, 93/13. EKG irányelv 4. cikkét, régi Ptk. 207. § (2) bekezdését. A tisztességtelen árfolyamkockázat körében hivatkozott a C-51/2017 EUB ítéletre, a Kúria 2/2014. PE határozat 1. pont harmadik mondatára, a tisztességtelen kezelési költség és rendelkezésre tartási díj tekintetében a 2/2014. PE határozat 3. pontra, a C-621/2017. EUB ítéletre, a régi Hpt. 213. § (4) bekezdésre, régi Ptk. 239. § (2) bekezdésre, 93/13. EKG irányelv 6. cikk (1) bekezdésre, régi Ptk. 361. § (1) bekezdésre, 363. § (1) bekezdésre.
- [25] Az I. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes per költségekben történő marasztalását kérte. Állította, hogy a felperes keresete nem felel meg a DH 2. tv. 37. § (1) bekezdésének. Hivatkozott arra, hogy a felperes által megjelölt jogcímek közül a régi Ptk.-nak a szerződéskötéskor hatályos rendelkezései nem tartalmaztak 205/A. §-t és 209. § (4) bekezdést, a 209. § (1) bekezdés pedig az Általános Szerződési Feltételek megtámadására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazta. Előadása az volt, hogy a felperes követelése elévült. Hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperesi jogelőd 2009. október 9-én kelt levélben mondta fel a kölcsönszerződést, melynek megszűnése időpontja 2009. november 13. napja volt. A felperesi jogelőd a felmondást dr. Velkei Krisztina közjegyző-helyettes által készített 2010. január 29-én kelt 11060/Ü/344/2010. számú közjegyzői okiratban megismételte. Hivatkozott a Kúria 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont utolsó bekezdésére. E szerint az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződő felek jogviszonyának a bíróság általi rendezésére csak az elévülés, illetve elbirtoklás időbeli korlátai között kerülhet sor. A semmisségre való határidő nélküli hivatkozás tétele tehát csak az érvénytelenség általános jogkövetkezményének az érvényesülésére vonatkozik, nem jelenti a restitúciós, illetve elszámolási igények érvényesíthetőségének határidő nélküliségét.
- [26] Állította, hogy a felperesnek az árfolyam kockázatról való nem megfelelő tájékoztatás, kezelési költség és folyósítási jutalék miatti érvénytelenség általa érvényesíteni kívánt jogkövetkezményének az alkalmazásával összefüggő követelése csak az elévülési időn belül érvényesíthető. A kölcsönszerződés 2009. november 13-án megszűnt, a felperes keresetlevele 2022. február 16-án kelt. Hivatkozott a DH 1 tv. 1. § (6) bekezdésére, miszerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. elévüléssel kapcsolatos szabályait a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő követelések tekintetében úgy kell értelmezni, hogy e követelések a kölcsönszerződés fennállása alatt nem évülnek el, azok elévülése a szerződés megszűnésével kezdődik.
- [27] Hivatkozott a régi Ptk. 325. § (1) bekezdésére, miszerint az elévült követelést bírósági úton érvényesíteni nem lehet.
- [28] Hivatkozott az EUB egyesített C-224/19. és C-259/19. számú határozatokra, melyekben az EUB a restitutív joghatások érvényesítése iránti keresetre alkalmazandó öt éves elévülési szabályt a 93/13. EKG irányelvvel összeegyeztethetőnek tartja, amennyiben e szabályok a tényleges érvényesülés elvével összeegyeztethetően nem zárják el, vagy nem teszik rendkívül nehézé a fogyasztó jogai gyakorlását.
- [29] Állítása szerint mivel a DH 1 tv. 1. § (6) bekezdés szerint a szerződés megszűnése időpontjában kezdődik az elévülés fel sem merülhet, hogy az öt éves elévülésre vonatkozó szabály rendkívül nehézé, vagy lehetetlenné tenné az igényérvényesítést a fogyasztó számára.

- [30] Hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződést a szerződéskötéskor hatályban volt jogszabályi rendelkezések alapján kell értelmezni. A régi Ptk. 209. § (1) bekezdés szerződéskötéskor hatályos előírása azt tartalmazta, hogy ha az Általános Szerződési Feltétel tisztességtelen, a kikötést a sérelmet szenvedő fél megtámadhatja. A régi Ptk. 236. § (1) bekezdése szerint a megtámadást egy éven belül kell a másik féllel közölni, majd a közlés eredménytelensége esetén haladéktalanul a bíróság előtt érvényesíteni. A felperes keresete 2022-ben került benyújtásra.
- [31] Érvelése szerint a felperest csak megtámadási jog illette meg. A kölcsönszerződésre alkalmazandó régi Ptk.-beli szabályok szerint a megtámadási határidő ugyanakkor már eltelt.
- [32] Hivatkozott a Kúria Pfv.I.21.661/2018/6., Pfv.V.22.586/2017/11., Pfv.I.21.592/2019/14. számú határozataira.
- [33] Hivatkozott a felek közötti Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban volt perre, melyben a felülvizsgálati eljárásban a Kúria által hozott Gfv.VII.30.549/2018/4. számú határozatban a Kúria akként foglalt állást, hogy a kirovó és lerovó pénznem egyezősége az árfolyam kockázatot kizárja a kölcsönszerződés vonatkozásában.
- [34] Állította, hogy a jogerős ítélettel ellentétes a felperesnek az árfolyam kockázatról történő nem megfelelő tájékoztatásra alapított kereseti kérelme.
- [35] A kezelési költség tisztességtelensége kapcsán hivatkozott a felek közötti szerződés megkötésekor hatályban volt 1996. évi CXII. tv. (rég. Hpt.) 2. számú melléklet 10.3. pontjára miszerint „a hitel- és pénz kölcsön nyújtására irányuló pénzügyi szolgáltatási tevékenység a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével, behajtással kapcsolatos intézkedéseket is magában foglalja.”
- [36] Hivatkozott a Kúria Gfv.VII.30.088/2020/10. számú határozatában foglaltakra, amely szerint önmagában nem alapozza meg a kezelési költségre vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelenségét, ha az ebben a körben a bank által nyújtott szolgáltatások taxatív felsorolása hiányzik, feltéve, hogy a szerződés tartalmazza a kezelési költség kiszámításának módját és idejét. E körben előadása az volt, hogy a szerződés tartalmazza a kiszámítás mértékét és a felszámítás esedékességének időpontját is.
- [37] A rendelkezésre tartási jutalék tisztességtelensége kapcsán hivatkozott a régi Hpt. 2. számú melléklet 10.1. pontjában foglaltakra e szerint „hitelnyújtás a hitelező és az adós között írásban létesített hitelszerződés alapján meghatározott hitelkeret rendelkezésre tartása az adós részére jutalék ellenében és a hitelintézet kötelezettség vállalása, a meghatározott szerződési feltételek megléte esetén a kölcsönszerződés megkötésére vagy egyéb hitelművelet végzésére.” Utalt a régi Ptk. 209/B. § (6) bekezdésére miszerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.
- [38] Előadta, hogy a kölcsön folyósítása négy különböző időpontban történt. Ehhez képest teljesen önkényes a felperes részéről az egyik folyósítás időpontjában érvényes árfolyam kiválasztása és annak alkalmazása. Így nyilvánvalóan valótlan tartalmú a felperes által benyújtott tartozás kimutatás.
- [39] Az I. rendű alperes jogelődje nyilatkozatait fenntartotta, azon túlmenően védekezést nem terjesztett elő.
- [40] A II. rendű alperes érdemi védekezést nem terjesztett elő.
- [41] **A felperes keresete az érvénytelenség tekintetében az alábbiak szerint alapos.**
- [42] A bíróság a felek egyező előadása valamint a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban volt érvénytelenségi perben hozott ítéletek alapján megállapította, miszerint a felperes és az I. rendű alperesi jogelőd Sberbank Zrt., valamint a II. rendű alperes között 2005. január 13-án fogyasztói deviza hitel nyújtására irányuló szerződés jött létre, amely alapján az I. rendű

alperesi jogelőd mindösszesen 20.000.000,- Ft-ig CHF-ban történő kölcsön nyújtását vállalta a II. rendű alperes adós és felperes adóstárs részére négy ütemben.

- [43] A szerződés kapcsán korábban eljáró jogerős bírósági ítéletekben megállapított tényállás alapján megállapítható miszerint az I. rendű alperesi jogelőd 18.964.675,- Ft összeget folyósított az adósok részére. Az I. rendű alperesi jogelőd 2010. január 29-én kelt dr. Gosztonyi Júlia budapesti közjegyző előtt tett nyilatkozatával az adósok nem fizetése miatt felmondta a szerződést, egyidejűleg felszólította az adósokat 122.010,86,- CHF és 4.911,- Ft megfizetésére. A Fővárosi Törvényszék 28.P.21.360/2017/7. számú határozata alapján, melyet a Fővárosi Ítéltábla helyben hagyott és a Kúria a jogerős ítéleteket hatályában fenntartotta megállapította a bíróság, miszerint az adósok szerződéses akarata deviza kölcsönszerződés megkötésére irányult.
- [44] Megállapításra került a jogerős határozatokban miszerint a kölcsön törlesztő részlete összege számszerűen pontosan meghatározott 1.005,- CHF. (Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.223/2018/4/II. 5. oldal)
- [45] Egyező volt a felperes és az I. rendű alperes előadása a tekintetben, hogy a per alapjául szolgáló kölcsönszerződést a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (továbbiakban: DH1 törvény) rögzített elszámolás szabályairól és egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (továbbiakban: DH2 törvény) szerinti elszámolás megtörtént, az felülvizsgált.
- [46] A DH2 törvény 37. § (1) bekezdés szerint e törvény hatálya alá tartozó szerződések tekintetében a szerződés érvénytelenségének vagy a szerződés egyes rendelkezései érvénytelenségének (a továbbiakban részleges érvénytelenség) megállapítását az érvénytelenség okától függetlenül a bíróságtól a fél csak az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a szerződés érvényessé vagy határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának alkalmazására is kiterjedően kérheti. Ennek hiányában a keresetlevél, illetve a kereset érdemben eredménytelen hiánypótlási felhívást követően nem bírálható el.
- [47] A felperes a perben marasztalás iránti kérelmet terjesztett elő, amely nem vitásan a per alapjául szolgáló kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapításán alapult.
- [48] A bíróság álláspontja szerint a DH 1 és DH 2 törvények a 93/13. EKG irányelvvel ellentétesek az érvénytelenség jogkövetkezményei tekintetében, ezért az uniós jog elsőbbsége alapján az irányelv előírásaira figyelemmel nem adott helyt az I. rendű alperesi jogelőd DH 2 tv. 37. § (1) bekezdésén alapuló per megszüntetési kérelmének és a felperes keresetét érdemben vizsgálta.
- [49] A már hivatkozott Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.20.223/2018/4/II. számú ítélete 5. oldalán azt a megállapítást tette miszerint „mindezek alapján a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a)-e) pontjain alapuló semmissége sem volt megállapítható”.
- [50] A bíróság a korábbi ítéletekben foglaltakhoz kötve van. Ez azt jelenti, hogy az ítéletben elbírált érvénytelenségi okok kötik a bíróságot. A jelen eljárásban a bíróság az árfolyam kockázati tájékoztatást, a kezelési költséget, valamint a rendelkezésre tartási jutalékot vizsgálta.
- [51] A perre az 1959. évi IV. tv. a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény (régí Ptk.) szabályait kell alkalmazni.
- [52] A Ptk. 200. § (1) bekezdés szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha a jogszabály az eltérést nem tiltja. A (2) bekezdés szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz.

- [53] A Ptk. 234. § (1) bekezdés szerint a semmis szerződés érvénytelenségére, ha a törvény kivételt nem tesz bárki határidő nélkül hivatkozhat. A semmisség megállapításához külön eljárásra nincs szükség.
- [54] A Ptk. 235. § (1) bekezdés szerint a megtámadható szerződés a megtámadás következtében megkötésének időpontjától kezdődő hatállyal érvénytelenné válik. A (2) bekezdés szerint a megtámadásra a sérelmet szenvedett fél az jogosult, akinek a megtámadáshoz törvényes érdeke fűződik.
- [55] A Ptk. 209. § (1) bekezdés szerint, ha az Általános Szerződés Feltétel tisztességtelen, a kikötést a sérelmet szenvedő fél megtámadhatja. A Ptk. 236. § (1) bekezdés szerint a megtámadást egy éven belül írásban kell a másik féllel közölni, majd a közlés eredménytelensége esetében haladéktalanul a bíróság előtt érvényesíteni.
- [56] A szerződés megkötésekor hatályban volt a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) 203. § (6) bekezdés szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.
- [57] A perbeli esetben a felek között olyan devizahitel nyújtására irányuló szerződés jött létre 2005. január 13-án, amely a Hpt. 203. § (6) bekezdésében ütközik.
- [58] Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert maga a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekről szóló 1993. évi április 5-i 93/13. EGK tanácsi irányelv (továbbiakban: Fogyasztói Irányelv), az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az EUB-nak a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg. Az árfolyamkockázattal összefüggésben a fogyasztó részére adott tájékoztatás megfelelőségét és az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek átláthatóságát tekintve a Kúria a JPe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozatában döntött, egyben a bíróságokra a továbbiakban kötelező értelmezésről, ami azt is jelenti, hogy a Kúria bármely korábbi határozatának a Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban megadottól eltérő jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható.
- [59] Az EUB a C-186/16. számú ítéletében a devizaszerződések kapcsán arra mutatott rá a Fogyasztói Irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmezésekor, hogy a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye azt jelenti, hogy a hitelszerződések esetén a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben ez a követelmény magában foglalja, hogy annak a feltételnek, amely szerint a kölcsönt ugyanabban a külföldi pénznemben kell visszafizetni, mint amelyben folyósították, nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági követelményeit is.
- A C-227/18. ügyben az EUB levezette az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztató tisztességtelenségének a tagállami bírák által az egyedi ügyekben vizsgálandó értelmezési támpontjait. Kiemelte, hogy a Fogyasztói Irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott követelmény még akkor is alkalmazandó, ha a feltétel e rendelkezés értelmében „a szerződés elsődleges tárgya” fogalmi körébe tartozik. Akként foglalt állást, hogy a deviza kölcsönt felvevő fogyasztónak azon árfolyamkockázatról, amelynek ki van téve egyértelmű tájékoztatást kell kapnia, így arról is, hogy e kockázat számára esetlegesen

gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben a pénznem, amelyben a kölcsönt törleszteni kell és amelyben rendszerint jövedelmét kapja leértékelődik. Ennek keretében a szolgáltaónak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra. A fogyasztónak a kölcsönadott összegről, a törlesztőrészek összegéről, valamint a futamidőről való tájékoztatását illetően amennyiben ezek többek között a folyósítás, illetve a törlesztőrészek esedékességének időpontjában érvényes árfolyamtól függnének a világos és érthető megfogalmazás követelménye előírja, hogy a kölcsönadott összeg és a törlesztőrészek összegének számítási mechanizmusa, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen. A szerződési feltételek e szempont rendszernek való megfeleléséről csak az összes releváns ténybeli elemet ismerő konkrét ügyben eljáró bíróság tud állást foglalni. Vizsgálódása során e feltételeknek nem csupán maga a megfogalmazása, hanem a hitelező által a kölcsönszerződés megkötése során a kölcsön felvevőnek nyújtott tájékoztatás is szerepet játszik. A DH2 törvény 37. § (1) bekezdése alapján az érvénytelenség alkalmazható jogkövetkezménye az érvényesség, vagy a hatályosság nyilvánítás, a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényesség nyilvánítására kell törekednie.

Az EUB C-705-/021. számú ítéletében, amely a Fogyasztói Irányelv 6. cikk (1) bekezdés és 7. cikk (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti eljárásban született, ezzel ellentétesen foglalt állást. Az ítélet 38. pontjában visszautalt a C-269/19. C-954/2020. ítélet 30. pontra, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatra, miszerint a Fogyasztói Irányelv 6. cikke (1) bekezdésének értelmezését illetően a bíróság kimondta, hogyha a nemzeti bíróság megállapítja a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő tisztességtelen feltétel semmisségét e bíróság nem egészítheti ki a szerződést e feltétel tartalmának módosításával. A C-705/2021. ítélet 39. pont szerint így a tisztességtelennek nyilvánított szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, és így az a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást. Következésképpen az ilyen kikötés tisztességtelen jellegének bíróság általi megállapítása azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását kell, hogy eredményezze, amelyben a fogyasztó e kikötés hiányában lett volna többek között azzal, hogy a fogyasztó számára biztosítja az eladó, vagy szolgáltató jogalap nélküli, a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való gazdagodásának visszatéríttetéséhez való jogot. Ítéletének 40. bekezdésében kimondja az EUB, hogy ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy a szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné a Fogyasztói Irányelv 7. cikke által elérni kívánt hosszútávú célt, amely az ilyen szerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek alkalmazásnak megszüntetésére irányul. E lehetőség ugyanis hozzájárulna annak a visszatartó erőnek a megszüntetéséhez, amely az eladók, vagy a szolgáltatók tekintetében jelentkezik. Az ilyen tisztességtelen feltételeknek a fogyasztók vonatkozásában való pusztán és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében. Mivel az eladók, vagy szolgáltatók továbbra is alkalmazni próbálnák az említett feltételeket, annak tudatában, hogy még ha azok érvénytelenségét meg is állapítanák, a szerződést a nemzeti bíróság a szükséges mértékben továbbra is kiegészíthetné oly módon, hogy az említett eladók, vagy szolgáltatók érdekei biztosítottak legyenek.

A 41. pont szerint ennél fogva, annak érdekében, hogy e cél ne sérüljön, a nemzeti bíróság nem orvosolhatja a szerződésnek az abban szereplő valamely kikötés tisztességtelen jellegéből eredő érvénytelenségét oly módon, hogy e szerződést érvényesnek nyilvánítja, és egyidejűleg módosítja, annak pénznemét és az említett szerződésben rögzített kamatlábát, vagy maximálja deviza árfolyamát. A bíróság ilyen beavatkozása végeredményben e kikötés tartalmának megváltoztatását jelentené. Következésképpen ellentétes lenne a jelen ítélet előző

pontjaiban hivatkozott ítélkezési gyakorlattal. Az ítélet 42. pontja kimondja, hogy amennyiben a szóban forgó kölcsönszerződést a tisztességtelen feltétel elhagyását követően teljes egészében meg kell semmisíteni, az ilyen feltétel kivételesen törölhető, és helyettesíthető a nemzeti jog valamely diszpozitív, vagy a felek egyetértése esetén alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéssel. Ez a lehetőség azokra az esetekre korlátozódik, amelyekben a teljes szerződés semmisségének megállapítása a fogyasztót különösen hátrányos következményeknek tenné ki úgy, hogy ezáltal még fogyasztó járna rosszabbul.

A bíróság álláspontja szerint az uniós jog elsőbbsége alapján, tekintettel arra, hogy az I. rendű alperes nem kívánt a felperessel az ügyben egyeztetni, a nemzeti jog szabályai, amelyek a szerződés érvényessé nyilvánítását lehetővé teszik, nem alkalmazhatóak. A bíróság az érvénytelen szerződést érvényessé nem nyilváníthatja, az eredeti állapot helyreállításának van helye a Ptk. 237. § (1) bekezdés és a C-705/2021.EUB. ítélet rendelkezései alapján.

- [60] A bíróság nem osztotta az I. rendű alperesi jogelőd védekezését az elévülés tekintetében. Nem vitásan a felek közötti szerződés megkötésekor a régi Ptk. 209. § megtámadási jogot biztosított a fogyasztónak. Azonban a 93/13. EKG irányelv 6. cikk szerint (1) bekezdés szerint a tagállamok előírják, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket. Az uniós jog elsőbbsége alapján a bíróság mellőzte a régi Ptk. 209. § (1) bekezdés alkalmazását és a már levezetettek szerint tisztességtelen feltételnek minősítette a szerződés I. 4. pontját.
- [61] A Ptk. 239. § szerint a szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés csak akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg. A jogszabály ettől eltérően rendelkezhet.
- [62] A bíróság álláspontja szerint az I. rendű alperesi jogelőd az árfolyamkockázat adósra történő telepítése nélkül nem kötött volna devizaszerződést az adósokkal, ezért azt állapította meg, hogy az egész szerződés megdől, az abban részes feleknek el kell számolni.
- [63] Mindezek alapján a jogalap tekintetében a másodlagos kereseti kérelemnek adott helyt az árfolyamkockázati tájékoztató hiánya okán.
- [64] A bíróság a kezelési költség tisztességtelenségén alapuló érvénytelenségi okot alaptalannak találta. Osztotta az I. rendű alperesi jogelőd érvelését a régi Hpt. 2. számú melléklet 10.3. pontja körében. A szerződés tartalmazza a kezelési költség kiszámításának módját, felszámításának esedékessége időpontját.
- [65] Alaptalannak találta a bíróság a felperes rendelkezésre tartási jutalék tisztességtelensége kapcsán előterjesztett érvénytelenségi keresetét. E körben is osztotta az I. rendű alperesi jogelőd érvelését a régi Hpt. 2. számú melléklet 10.1. pontjára történő hivatkozás körében, valamint a régi Ptk. 209/B. § (6) bekezdésre utal, miszerint nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.
- [66] Mindezek alapján a bíróság az érvénytelenség körében a rendelkező rész szerint határozott.
- [67] A bíróság a felperes kérelmére a keresettel érvényesített jog fennállásáról döntött. Az érvénytelenség jogkövetkezményéről, a követelés összezszerűségéről még nem, ezért rész- és közbenső ítéletet hozott.
- [68] A bíróság kiemeli, hogy az eljárás folytatásának a rész- és közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően van helye.

dr. Vass Éva s.k.
bíró